

Valstybės kontrolės darbuotojų 2022 m. tolerancijos korupcijai ir etikos pažeidimams apklausos rezultatai

2022 m. gruodžio 13 d.

BENDROJI INFORMACIJA

Valstybės kontrolės atitikties pareigūnas ir Etikos komisija 2022 m. lapkričio mėn. organizavo Valstybės kontrolės darbuotojų tolerancijos korupcijai ir etikos pažeidimams apklausą.

Pagrindiniai apklausos tikslai:

- ✓ nustatyti darbuotojų toleranciją korupcijai ir santykį su tokio pobūdžio apraiškomis;
- ✓ nustatyti darbuotojų toleranciją etikos pažeidimams;
- ✓ stebėti, ar darbuotojai žino taikomas institucijoje korupcijos prevencijos priemonės;
- ✓ įvertinti, ar institucijoje imamas pakankamai priemonių, kuriant ir įgyvendinant korupcijai atsparią aplinką.

Apklausa vyko nuo 2022 m. lapkričio 14 d. iki lapkričio 28 d. (11 darbo dienų). Apklausoje buvo raginami dalyvauti visi institucijos darbuotojai. Joje dalyvavo 80 darbuotojų (arba 36 proc. visų institucijos darbuotojų). Lyginant su 2021 m., darbuotojų aktyvumas apklausoje 2022 m. padidėjo 16 proc.

Apklausa buvo anoniminė, darbuotojai turėjo užpildyti pateiktą elektroninę anketą. Anketą sudarė uždarieji ir atvirieji klausimai. Uždaruosiuose klausimuose darbuotojai galėjo pasirinkti vieną iš siūlomų atsakymų variantų, atviruosiuose galėjo pasirinkti kelis iš pasiūlytų atsakymų variantų ir (ar) įrašyti savo variantą.

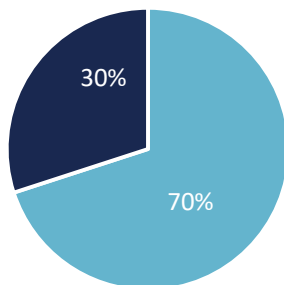
PAGRINDINIAI APKLAUSOS REZULTATAI

1. Darbuotojų žinios apie taikomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones

Didžiosios daugumos apklausoje dalyvavusių darbuotojų žinios yra pakankamos. Iš užduotų klausimų matyti, kad darbuotojai žino, kur kreiptis susidūrus su korupcijos apraiškomis, kaip elgtis esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui, gavus dovanų ar neteisėtą atlygį. Didžioji dalis darbuotojų yra susipažinę ir su institucijoje taikomomis korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonėmis ir vidaus tvarkomis.

1. Klausimas. Ar esate susipažinęs su Valstybės kontrolėje taikomomis korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonėmis?

■ Taip, esu susipažinęs ■ Ne, nesu susipažinęs



70 proc. darbuotojų nurodė, kad yra susipažinę su institucijoje taikomomis korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonėmis.

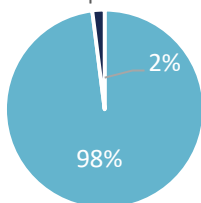
2021 m. apklausos metu 76 proc. apklaustųjų nurodė, kad yra susipažinę ar girdėję apie institucijoje taikomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones.

Lyginant su 2021 m. apklausos rezultatais, 6 proc. sumažėjo apklaustųjų, kurie nurodė, kad yra susipažinę ar girdėję apie institucijoje taikomas korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones. Darbuotojai dažniausiai paminėjo šias jiems žinomas tokios aplinkos kūrimo priemones ir vidaus tvarkas:

- ✓ Informacijos KPJ nustatyta tvarka apie asmenis gavimas; darbuotojų tolerancijos korupcijai nustatymas; korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas; teisės aktų projektų antikorupcinis vertinimas; darbuotojų antikorupcinis švietimas; privačių interesų bei turto ir pajamų deklaravimas; nešališkumo deklaracijų pildymas; taikoma dovanų politika; pranešimai apie korupcinio pobūdžio veikas ir pažeidimų tyrimas.
- ✓ Antikorupcinio elgesio taisyklės, Darbo tvarkos taisyklės; Etikos kodeksas.

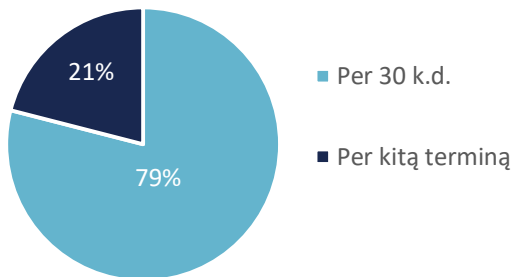
2. Klausimas. Ar yra žinoma ir aišku, kokia tvarka reikia nusišalinti nuo tarnybinių pareigų atlikimo, esant viešųjų ir privačių interesų konfliktui?

■ Taip ■ Ne



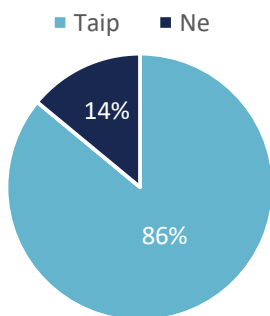
98 proc. darbuotojų nurodė, kad jie žino ir yra aišku, kokia tvarka ši procedūra įgyvendinama, ir 2 proc. nurodė, kad ne.

3. Klausimas. Per kiek laiko, atsiradus naujiems VPIDĮ nurodytiems duomenims ar privatiems interesams, reikia patikslinti ar papildyti privačių interesų deklaraciją?



79 proc. darbuotojų į klausimą pagal siūlomus atsakymų variantus atsakė teisingai (t. y. per 30 kalendorinių dienų) ir 21 proc. darbuotojų pasirinko kitus atsakymų variantus.

4. Klausimas. Ar yra žinoma, kokias dovanas pagal Valstybės kontrolės antikorupcinio elgesio taisyklės galima priimti?

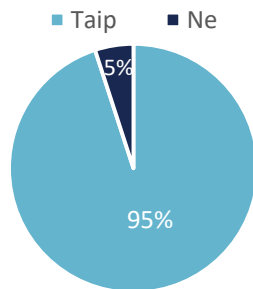


Teigiamai atsakė 86 proc. darbuotojų, 14 proc. nurodė, kad nežino.

Darbuotojai, atsakę į klausimą, kad žino kokias dovanas pagal Antikorupcinio elgesio taisyklės galima priimti, įvardijo šias jiems žinomas su tarnybinių pareigų atlikimu susijusias dovanas:

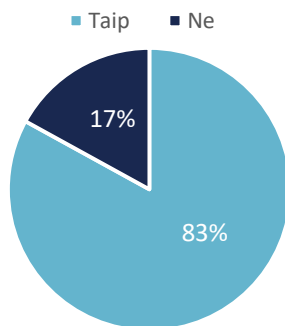
- ✓ pagal tarptautinį protokolą (pavyzdžiui, atvykus užsienio delegacijai); pagal tradicijas (pvz., institucijoms sveikinant Valstybės kontrolę tam tikra proga); reprezentacijai skirtos dovanos (pvz., puodeliai su institucijos logotipu, dovana lektoriui, mokymų dalyviui, ir pan.); paslaugos, kuriomis yra naudojamosi tarnybiniais tikslais (pavyzdžiui, įprastinis vaišingumas (kava, arbata, vanduo, saldumynai pasitarimų metu), bendri pietūs su užsienio delegacijos ar kitos institucijos atstovais).

5. Klausimas. Ar žinoma ir aišku, kaip reikėtų elgtis, kai klientai ar kitų įstaigų atstovai teikia ar siūlo neteisėtą atlygį (pvz., pinigus ir pan.)?



95 proc. darbuotojų į klausimą, ar žinoma ir aišku, kaip reikėtų elgtis, kai klientai ar kitų įstaigų atstovai teikia ar siūlo neteisėtą atlygį, nurodė, kad žino, ir 5 proc. – kad ne.

6. Klausimas. Ar žinoma, kaip institucijos viduje galima pranešti apie darbuotojų galimai rengiamą, padarytą ar daromą nusikalstamą veiką, administracinį nusižengimą ar kitą grėsmę viešajam interesui?



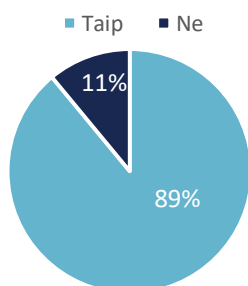
83 proc. darbuotojų į klausimą atsakė teigimai ir nurodė, kad žino, o 17 proc. – kad ne.

Darbuotojai įvardiję, kad žino kaip institucijos viduje galima pranešti apie darbuotojų galimai rengiamą, padarytą ar daromą nusikalstamą veiką ar nusižengimą, nurodė šiuos pranešimo kanalus:

- ✓ atitikties pareigūnui; Etikos komisijai; tiesioginiam vadovui; institucijos intranete specialioje tam skirtoje skiltyje arba el. paštu pranesk@valstybeskontrolė.lt

Atkreiptinas dėmesys, kad tik mažoji apklaustųjų dalis konkrečiai nurodė vidinį informacijos apie pažeidimus pranešimo kanalą – pranesk@valstybeskontrolė.lt

7. Klausimas. Ar žinoma, kur galima kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejus?



89 proc. darbuotojų į klausimą atsakė teigimai ir nurodė, kad žino, ir 11 proc. – kad ne.

2021 m. apklausos metu 76 proc. apklaustųjų nurodė, kad žino, kur kreiptis ir 23 proc. nurodė, kad nežino.

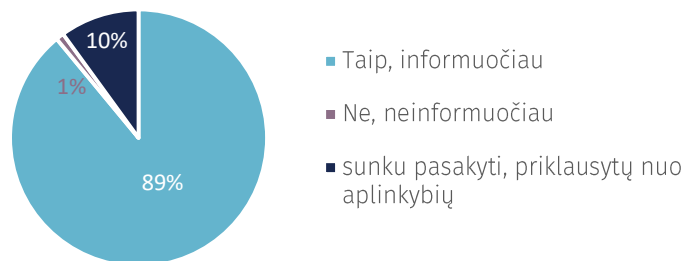
Lyginant su 2021 m. apklausos rezultatais, 13 proc. padidėjo apklaustųjų dalis, žinančių kur galima kreiptis norint pranešti apie korupcijos atvejus (iš viso 89 proc.), ir 13 proc. sumažėjo nežinančių, kur būtų galima kreiptis, dalis (iš viso 11 proc.).

Dauguma apklaustų darbuotojų nurodė, kad apie nusikalstamą veiką praneštų:

- ✓ STT, prokuratūrai ar kitai ikiteisminio tyrimo įstaigai, vadovaujantis KPĮ 9 straipsniu;
- ✓ atitikties pareigūnui ir tiesioginiam vadovui.

2. Darbuotojų požiūris į korupciją, dovanų politiką ir patirtis

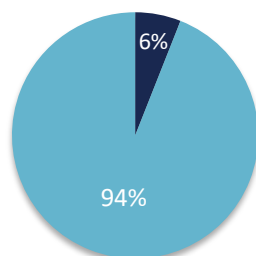
1. Klausimas. Ar asmeniškai informuotumėte apie Jums žinomą korupcijos atvejį?



Padidėjo darbuotojų antikorupcinio sąmoningumo lygis ir nepakantumas korupcijai, apklausoje dalyvavusių darbuotojų požiūris į korupciją ir jos apraiškas yra neigiamas. Lyginant su 2021 m. apklausos rezultatais, 13 proc. padidėjo apsisprendusių darbuotojų dalis, kurie praneštų apie žinomą korupciją: 89 proc. nurodė, kad informuotų apie jiems žinomą korupcijos atvejį (2021 m. – 76 proc.), 10 proc. – sunku pasakyti, priklausytų nuo aplinkybių (2021 m. – 19,6 proc.) ir 1 proc. nurodė, kad neinformuotų (2021 m. – 4,3 proc.).

2. Klausimas. Ar šiais metais vykdydami pavestas darbo funkcijas esate gavę dovanų (pvz., suvenyrų, saldainių, kitų daiktų, paslaugų ir pan.)?

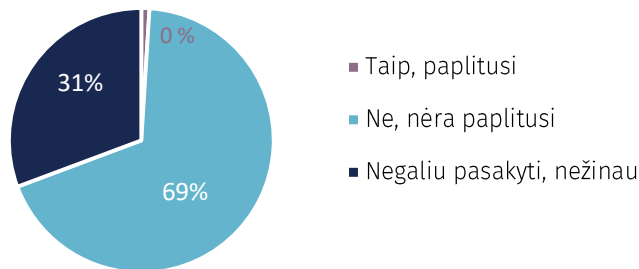
■ Gavo dovanas ■ Nėra gavę dovanų



94 proc. apklaustų darbuotojų atsakė, kad per 2022 m. vykdydami jiems pavestas darbo funkcijas nėra gavę dovanų, 6 proc. atsakė, kad gavo.

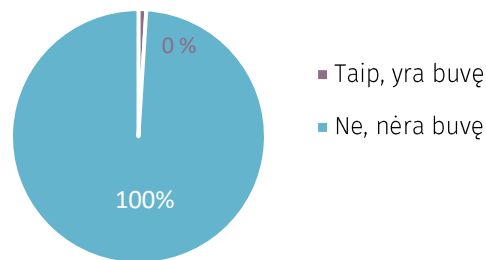
Apklaustų darbuotojų, kurie nurodė, kad buvo gavę dovanų, vykdydami pavestas darbo funkcijas, buvo prašoma nurodyti, ar jie pranešė institucijos atsakingam darbuotojui ir dovanos buvo užregistruotos. 3 proc. apklaustų darbuotojų nurodė, kad dovanų neregistravo ir apie tai neinformavo atsakingo asmens, nes tai buvo mažavertės dovanos.

3. Klausimas. Kaip manote, ar Valstybės kontrolėje yra paplitusi situacija, kai institucijos darbuotojams norima neteisėtai atsilyginti?



Panašiai kaip 2021 m., apie 69 proc. apklaustų darbuotojų nurodė manantys, kad institucijoje nėra paplitusi situacija, kai norima darbuotojams neteisėtai atsilyginti (2021 m. – 74 proc.), 31 proc. darbuotojų negali pasakyti arba nežino (2021 m. – 34 proc.) ir nė vienas apklaustas darbuotojas nenurodė, kad mano, jog institucijoje yra paplitusi situacija, kai norima neteisėtai atsilyginti (2021 m. – 2 proc.).

4. Klausimas. Ar per pastaruosius metus buvo situacijų, kai Jums ar Jūsų kolegai buvo siūlomas neteisėtas atlygis (pinigai ir pan.) ar buvote kitaip darbe susidūrę su korupcijos apraiškomis?

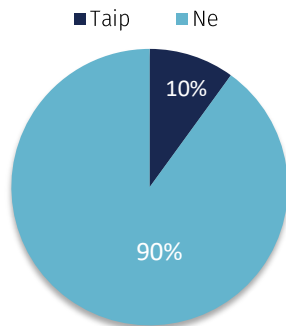


Visi apklausti darbuotojai nurodė, kad darbe per 2022 m. neteko susidurti su situacijomis, kai jiems patiems ar jų kolegai buvo siūlomas neteisėtas atlygis (pinigai ir pan.) arba su korupcijos apraiškomis.

Lyginant su 2021 m. apklausos rezultatais, 9 proc. apklaustųjų darbuotojų teigė, kad jiems teko susidurti su situacijomis, kai patiems ar jų kolegai buvo siūlomas neteisėtas atlygis ar kitaip darbe buvo susiduriama su korupcijos apraiškomis.

3. Darbuotojų požiūris į etikos pažeidimus ir patirtis

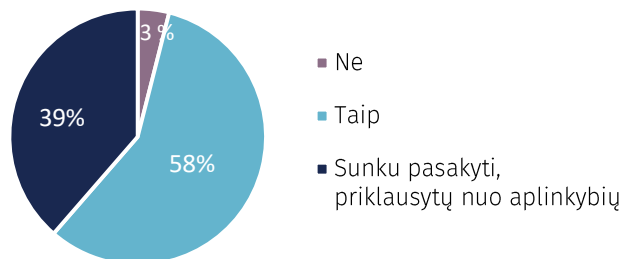
1. Klausimas. Ar žinote atvejų, kai Valstybės kontrolės darbuotojas galbūt padarė etikos pažeidimą?



90 proc. apklaustų darbuotojų atsakė, kad nežino atvejų, kai institucijos darbuotojas galbūt padarė etikos pažeidimą, ir 10 proc. atsakė, kad taip.

Lyginant su 2021 m. apklausos rezultatais, 13,9 proc. sumažėjo dalis apklaustųjų, manančių, kad buvo atvejų, kai institucijos darbuotojas galbūt padarė etikos pažeidimą: 90 proc. apklaustų darbuotojų atsakė, kad nežino atvejų, kai institucijos darbuotojas galbūt padarė etikos pažeidimą (2021 m. – 76,1 proc.), ir 10 proc. atsakė, kad – taip (2021 m. – 23,9 proc.).

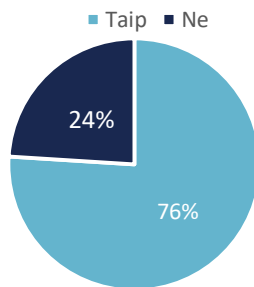
2. Klausimas. Ar asmeniškai informuotumėte apie Jums žinomą Valstybės kontrolės darbuotoją galbūt padarytą etikos pažeidimą?



Lyginant su 2021 m. apklausos rezultatais, nedaug, 2,9 proc., sumažėjo dalis apklaustųjų apsisprendusių informuoti apie jiems žinomus institucijos darbuotojų galimai padarytus etikos pažeidimus.

Apklausoje darbuotojų buvo prašoma nurodyti priežastis, kodėl neinformuotų apie galimai padarytus etikos pažeidimus: 16 proc. nurodė, kad nėra įsitikinę, kad tai tarnybinės etikos pažeidimas, 9 proc. – toks atvejis nereikšmingas, kad nėra prasmės apie jį informuoti, 4 proc. – nėra prasmės informuoti, nes vis tiek tokie asmenys nebūtų nubausti, 11 proc. – nesijaustų saugūs informuodami, 3 proc. pasirinko atsakymą „kitos priežastys“.

3. Klausimas. Ar žinote, ką ir kaip reikia informuoti apie galbūt padarytą etikos pažeidimą?



76 proc. apklaustų darbuotojų atsakė, kad žino, ką ir kaip reikia informuoti apie galbūt padarytą etikos pažeidimą, 24 proc., kad nežino.

Lyginant su 2021 m. apklausos rezultatais, 6,6 proc. sumažėjo dalis apklaustųjų, teigiančių, kad žino ką ir kaip reikia informuoti apie darbuotojų galimai padarytus etikos pažeidimus: 76 proc. apklaustų darbuotojų atsakė žiną ką ir kaip reikia informuoti apie galbūt padarytą etikos pažeidimą (2021 m. – 82,6 proc.), 24 proc. atsakė, kad – ne (2021 m. – 17,4 proc.).

4. Darbuotojų pasiūlymai dėl įgyvendinamų korupcijos ir etikos pažeidimų prevencijos priemonių

Apklausos metu darbuotojų buvo parašoma pateikti pasiūlymų dėl įgyvendinamų korupcijos prevencijos ir etikos pažeidimų prevencijos priemonių institucijoje. Buvo gauta 15 atsakymų. Dalis atsakiusiųjų nurodė, jog, jų nuomone, taikomos priemonės yra pakankamos, kiti pateikė šiuos pasiūlymus: daugiau informuoti, kalbėti apie etišką elgesį, pagarbą, darbo kultūrą ir vadovų elgesio kultūrą; daugiau švietimo apie korupciją (teismų bylos) ar tarnybinę etiką, netinkamo elgesio priskyrimo ar nepriskyrimo pažeidimui; neturėtų būti toleruojamas nekultūringas ir nemandagus darbuotojų elgesys, pvz. pasakant, kad „toks žmogaus charakteris ir nieko nepakeisime“; siūloma darbuotojams vis pakartoti ir priminti pagrindines tvarkų nuostatas, pateikti trumpus infografikus arba per 45 min; pakartoti institucijos vertybes (etiškas elgesys, bendradarbiavimas, novatoriškumas, profesionalumas); dažniau vykdyti panašias apklausas; galbūt netgi tokias apklausas (egzaminus) kaip anksčiau būdavo etikos egzaminas (su praktinėmis užduotimis, situacijomis); darbuotojų edukavimas lengvai pateikiamo turinio forma, pavyzdžių pateiktys, priminimai apie deklaravimą, apie pranešimų kanalą ir pan.

